Список літератури. **1**. Швец И.Б., Буряк В.В. Оценка эффективности информационных систем в управлении информационными ресурсами // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Економічна. – 2005. – Вип. 97. – С. 11-20. **2.** Бельтюков Є. Черкасова Т. Становлення системи управління знаннями як пріорітет інноваційного розвитку підприємств //Економіст. – 2010. – № 10.- С. 52 – 55. **3.** Девердж С., Кохли Р. Измерение отдачи от инвестиций в информационные технологии. – М.: Новый издательский дом, 2005, – 192 с. **4**. Кадушин, А. Эффект оКИСления / А. Кадушин, Н. Михайлов // Директор информационной службы. – 2001. – № 7. – Режим доступу: http://www.osp.ru/cio/2001/07/171840. – Дата звертання : 18 листопада 2014. **5.** Шипунова О.В. Критерії вибору інформаційної системи // Шипунова, О. В. Критерії вибору інформаційної системи [Текст] / О. В. Шипунова // Вісник УБС НБУ. – № 2 (11). – 2011. – С. 173-175. – Режим доступу: http://dspace.uabs.edu.ua/ispui/handle/123456789/6943. – Дата звертання: 18 листопада 2014. **6**. Скрипкин К.Г. Экономическая эффективность информационных систем/ К.Г. Скрипкин. – М.: ДМК Пресс : АйТи, 2002. – 252 с. **7**. Strassmann P. The Value Of Computers, Information and Knowledge. – Режим доступу: – Дата звертання : 18 листопада 2014. **8**. Information economy report 2011. – Режим доступу: http://unctad.org/en/docs/ier2011_en.pdf. – Дата звертання: 18 листопада 2014. **9**. Терехов А. Эффективность внедрения ERP системы. – Режим доступу: http://www.intalev.ru/agregator/it/id_3573. – Дата звертання : 18 листопада 2014.

Bibliography (transliterated): 1. Shvets I.B., Buriak V.V. Otsenka effektyivnosti informatsionnykh sistem v upravlenii informatsionnymi resursami. Naukovi pratsi Donets'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu. Seriya: Ekonomichna. – 2005. – Vyp. 97. – P. 11–20. **2.** Bel'tyukov Ye. Cherkasova T. Stanovlennya systemy upravlinnya znannyamy yak prioritet innovatsiynoho rozvytku pidpryyemstv . Ekonomist. – 2010. – No 10.- P. 52–55. **3.** Deverdzh S., Kohli R. Izmerenie otdachi ot investicij v informacionnye tehnologii. – Moscow: Novyj izdatel'skij dom, 2005, – 192 P. **4**. Kadushin, A. Jeffekt oKISlenija. A. Kadushin, N. Mihajlov . Direktor informacionnoj sluzhby. – 2001. – No 7. Web. 18 November 2014 <http://www.osp.ru/cio/2001/07/171840>. **5.** Shypunova O.V. Kryteriyi vyboru informatsiynoyi systemy. Visnyk UBS NBU. – No 2 (11). – 2011. – P. 173–175. Web. 18 November 2014 <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/6943> **6**. 4. Skripkin K.G. Jekonomicheskaja jeffektivnost' informacionnyh sistem [Tekst]. – Moscow: DMK Press : AjTi, 2002. – 252 p. **7**. Strassmann P. The Value Of Computers, Information and Knowledge. Web. 18 November 2014 <http://www.strassmann.com/pubs/cik/cik-value.shtml> **8.** Information economy report 2011. Web. 18 November 2014 <http://unctad.org/en/docs/ier2011_en.pdf> **9**. Terehov A. Jeffektivnost' vnedrenija ERP sistemy. Web. 18 November 2014 <http://www.intalev.ru/agregator/it/id_3573>

Надійшла (received) 06.07.2014

УДК 339.137.2(100)

В. Я. МІЩЕНКО, докт. екон. наук, проф., НТУ «ХПІ»;
А. Ю. ПАВЛЕНКО, магістрант, НТУ «ХПІ»;
Т. А. ТОНОЯН, магістрант, НТУ «ХПІ»

ФОРМУВАННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В статті розглядається процес формування антикризового управління спрямованого на знаходження та усунення несприятливих ситуацій у розвитку підприємства. Охаратеризовані основні теоретичні принципи проведення антикризового управління на вітчизняних підприємствах. Запропоновано концептуальну схему антикризового управляння на підприємстві.Зроблено висновки про недостатню розробленість данної проблематики на підприємствах України.

Ключові слова: кризова ситуація, антикризове управління, процес антикризового управління.

Вступ та постанова проблеми. Ринкова економіка в умовах кризи вимагає від підприємств розробки та впровадження ефективних механізмів та

© В. Я. Міщенко, А. Ю. Павленко, Т. А. Тоноян, 2014

інструментів управління, контролю і регулювання їх діяльності. Сьогоднішні економічні проблеми мають специфічні форми прояву оскільки економіка України є невідьемною складовою світової економіки. У цій ситуації пріорітетними стають проблеми ефективного управління, направленого на забезпечення роботи підприємства при будь-якій ситуації на світовому ринкуі в країні в цілому. Важливими є данні проблеми тому, що тільки маючи ефективне і стабільне виробництво, прозоре управління і контроль, можна залучатися інвестиційною підтримкою підприємства, перемогти в змаганні за дефіцитну сировину, якою є капітал, знайти оптимальне застосування залученним інвестиціям, і сберегти в результаті додаткові робочі місця і конкурентоспроможность підприємства і його продукції.

Актуальність проблеми. Зміни в економіці України проходять в умовах глибокої кризи всіх її сфер і галузей. Негативні наслідки варіювання цін, криза збуту і втрата контролю над економікою, що виникли на першому етапі українських ринкових реформ, загострили проблему платоспроможності і поставили питання про масове банкрутство підприємств. У зв'язку з цим, в останні роки все більше уваги приділяється дослідженню покращення регулювання і контролю підприємств та санаційним заходам в часи економічної кризи, що охопила практично всю економіку країни, а можливо і всього світу. Для вирішення цього завдання необхідна розробка моделі антикризового управління підприємством.

Аналіз останніх наукових досліджень. Теоретичним, методологічним і практичним аспектам антикризового управління підприємством у нестабільних умовах присвячені праці таких учених, як С.Г. Бєляєв, А.П. Градов, А.Г. Грязнова, П. Друкер, В.А. Забродський, М.П. Іванов, Б.І. Кузін, Л.О. Лігоненко, Є.С. Мінаєв, Д. Морріс, В.С. Пономаренко, Б.А. М.В. Слабіков, Є.А. Уткін, Д. Чампі та ін. Вивчення викладених в літературі ідей дозволило з різних боків подивитись на поставлену проблему, оцінити її з різних ракурсів та зробити висновок про те, що питання антикризового управління досліджені не досконально. Крім того, практично відсутні розробки щодо формування антикризового управління підприємством.

Метою даної статті є обґрунтування процессу формування антикризового управління на підприємстві.

Виклад основного матеріалу. Антикризове управління є мікроекономічною категорією і характерезує виробничі відносини, що складаються на рівні підприємства при його оздоровленні. [1, 2]. Процес антикризового управління – це система управлінських заходів щодо

діагностики, упередження, нейтралізації і подолання кризових явищ та причин їх виникнення на всіх рівнях економіки. Антикризове управління ґрунтується на загальних принципах і методах, які притаманні управлінським процесам [3].

Основними завданнями антикризового управління є:

– аналіз зовнішнього середовища і внутрішнього потенціалу підприємства та вибору стратегії його розвитку на основі прогнозування його майбутнього фінансового стану;

– діагностика причин виникнення кризових ситуацій в економіці і фінансах підприємства;

– аналіз фінансово-економічного стану підприємства для встановлення методів його оздоровлення;

– реструктуризація сфер діяльності підприємства;

– бізнес-планування фінансового оздоровлення підприємства;

– процедури антикризового управління і контроль за їхнім виконанням

Кожне підприємство представляє собою процес взаємодії управлінської системи та системи, якою управляють. Під системою розуміють сукупність функцій і заходів, необхідних для здійснення управлінського впливу. Для зміни системи, якою управляють, у новий стан, або для підтримання рівноваги її складових елементів слід забезпечити цілеспрямований вплив на основні елементи виробництва (організацію, фінанси, техніку, технологію, маркетинг, персонал). Кожне регулююча система ієрархічна. З метою ефективнішої взаємодії персоналу виникає потреба в чіткому інформаційному забезпеченні та отриманні зворотних зв'язків, що можливо лише при об'єднанні людей у певні групи по вертикалі і створенні ступінчастої ієрархічної побудови на підприємстві.

Процес антикризового управління має прогнозувати послідовність, своєчасність прийняття рішень та їх адаптованість у процесі життєдіяльності підприємства. Антикризове управління повинно охоплювати всі основні та другорядні системи управління підприємством: фінансову, стратегічну, операційну, технічну, маркетингову, кадрову. Визначені системи не функціонують ізольовано. Основна мета антикризового управління полягає в узгодженості та координації дій між цими системами, створенні умов для їх добротної роботи. Антикризове управління повинно враховувати сучасний етап розвитку теорії і практики менеджменту, механізми упередження і подолання кризових явищ [4].

Виходячи з цього, пропонується концептуальна схема процессу антикризового управління підприємством:

1 етап – підбір робочої групи, розробка плану графіка, формування інформаційної бази, необхідної для розробки антикризової програми;

2 етап – діагностика і прогнозування кризових явищ, оцінка параметрів кризи: створення зворотного зв'язку для вивчення розвитку кризи.

3 етап – опрацювання версій і гіпотез щодо шляхів подолання кризового стану:

4 етап – уточнення антикризової моделі управління:

5 етап – моніторинг зовнішніх і внутрішніх чинників.

Виходячи з цього, запропоновані основні шляхи подолання кризової ситуації на підприємстві:

– підвищення мобільності капіталу підприємства;

– підвищення загального рівня конкурентоспроможності шляхом випуску відповідної продукції;

– зміна форми власності;

– придбання знань в області антикризового управління;

– зміцнення бюджетної дисципліни;

– поліпшення механізму управління фінансовими потоками;

– створення системи маркетингового управління;

– створення принципово нових моделей управління;

– розробка ефективної системи мотивації персоналу.

– впровадження інновацій в усіх сферах господарювання;

– інвестування для впровадження інновацій та розвитку підприємництва;

– створення нових і трансформація існуючих організаційних форм управління на всіх рівнях;

– диверсифікація суб'єктів підприємницької діяльності;

– санація підприємств;

– реструктуризація та реінжиніринг діючих підприємств;

– банкрутство підприємства як метод пошуку ефективного власника;

– консалтинг-менеджмент як елемент антикризового управління

Для упередження і подолання кризових явищ можуть створюватись групи по системі раннього прогнозування і реагування (бухгалтери-аналітики, економісти, юристи, аудитори, адміністратори комп'ютерних мереж) та кризис-групи (менеджери кризис-ситуацій, економісти, аудитори, юристи).

Висновки з проведеного дослідження. Антикризове управління є мікроекономічною категорією і відображає відносини, що складаються під час оздоровлення підприємств. Із цього виходить, що під антикризовим

управлінням розуміється сукупність форм і методів реалізації антикризових процедур стосовно до конкретного підприємства.

Процес антикризового управління – це система управлінських заходів відносно упередження, нейтралізації, діагностики і подолання кризових явищ та причин їх виникнення на всіх рівнях економіки. Антикризове управління ґрунтується на загальних принципах і методах, які притаманні управлінським процесам.

Список літератури: 1. *Байцым В.Ф.* Некоторые аспекты антикризисного управления предприятием // Вісник Харківського університету. – Сер. «Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених м. Харкова». – № 456. – Ч.1. – С. 229–232. **2.** *Булеев И.П.* Основные направления стабилизации работы предприятия в условиях выхода из экономического кризиса / Булеев И.П., Брюховецкая Н.Е. – Донецк, ИЭР НАН Украины, 1998. – 56 с. **3.** *Друкер П.Ф.* Управление, нацеленное на результаты: пер. с англ. / П.Ф. Друкер – М.: Технол.шк. бизнеса, 2004. – 200 с. **4.** *Іванюта С.М.* «Антикризове управління підприємством». – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.

Bibliography (transliterated): 1. Baycy'm V.F. Nekotory'e aspekty' antikrizisnogo upravleniya predpriyatiem Vi'snik Harki'vs'kogo uni'versitetu. – Ser. «Aktual'ni' problemi suchasnoi` nauki v dosli'djennyah molodih vchenih m. Harkova». – No 456. – CH.1. – P. 229–232. 2. Buleev I.P. Osnovny'e napravleniya stabilizacii raboty' predpriyatiya v usloviyah vy'hoda iz e`konomicheskogo krizisa. – Doneck, IE`R NAN Ukrainy', 1998. – 56 p. 3. Druker P.F. Upravlenie, nacelennoe na rezul'taty': per. s angl. – Moskow: Tehnol.shk. biznesa, 2004. – 200 p. 4. I'vanyuta S.M. «Antikrizove upravli'nnya pi'dprie"mstvom». – Kiev: Centr uchbovoi` li'teraturi, 2007. – 288 p.

Надійшла (received) 06.03.2014

УДК 338.001; 338.246

І. В. ШУБА, канд. техн. наук, доц., НТУ «ХПІ»

АНАЛІЗ ФОРМ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У статті розглянуто та проаналізовано існуючі шляхи комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності з точки зору правовласника об'єкту інтелектуальної власності, переваги та недоліки кожного.Охарактеризовано загальні принципи інноваційного продукту.Описано основні теоретичні підходи до комерціалізації інтелектуальної власності. Розглянуті форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності Запропоновано рекомендації щодо успішної реалізації інноваційного продукту.

Ключові слова: комерціалізація, інноваційний продукт, об'єкт інтелектуальної власності, винахід, інвестиції.

Вступ. У світлі проголошеного новим керівництвом України курсу на інтенсивне зближення з Європою, надзвичайно важливою стає побудова ефективної моделі ринкової економіки на основі залучення об'єктів права інтелектуальної власності та результатів наукових досліджень. Саме ґрунтуючись на такому курсі, повинна розвиватися інноваційна політика держави, яка являє собою форми і методи державного стимулювання науково-

© І. В. Шуба, 2014